

IZVJEŠTAJ
O VOĐENJU PREGOVORA ZA ZAKLJUČIVANJE
SPORAZUMA
IZMEĐU CRNE GORE I EVROPSKE UNIJE
O AKCIJAMA KOJE SPROVODI
EVROPSKA AGENCIJA ZA GRANIČNU I
OBALSKU STRAŽU

Podgorica, oktobar 2018. godine

I UVOD

Strategija proširenja za Zapadni Balkan koju je Evropska komisija objavila početkom februara ove godine, jasno je definisala šest ključnih inicijativa kroz koje će se dodatno jačati saradnja između našeg regiona i Evropske unije, a od kojih se jedna odnosi i na bezbjednost i upravljanje migracijama. U tom kontekstu, naročito je prepoznata važnost daljeg jačanja regionalne saradnje, kao i saradnje sa relevantnim evropskim agencijama, prije svega sa Evropskom agencijom za graničnu i obalsku stražu (Frontex). Imajući u vidu značaj ovog pitanja, Crna Gora je, odmah nakon inicijative od strane Evropske komisije da započne pregovore o sporazumu kojim se definišu akcije ove Agencije na teritoriji naše zemlje, pristupila sprovođenju unutrašnjih procedura u cilju što skorijeg otpočinjanja pregovora.

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 21. juna 2018. godine, razmotrila i usvojila Prijedlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o akcijama koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori, sa Nacrtom sporazuma koji je pripremilo Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Vlada je donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od 21. juna 2018. godine, utvrdila Osnovu za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o akcijama koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori.
2. Vlada je prihvatila nacрте teksta Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o akcijama koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori.
3. Vlada je za učešće u pregovorima za zaključivanje Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o akcijama koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori odredila delegaciju u sastavu:
 - Hermin Šabotić, šef delegacije, načelnik Direkcije za razvoj policije i normativne poslove, Ministarstvo unutrašnjih poslova
 - Dragan Dašić, načelnik Direkcije za strance, migracije i readmisiju, Ministarstvo unutrašnjih poslova
 - Vojislav Dragović, glavni policijski inspektor, Sektor granične policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije
 - Dejan Andrić, glavni policijski inspektor, Sektor granične policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije
 - Neli Rašović, samostalna savjetnica II, Direktorat za međunarodnu saradnju i evropske integracije, Ministarstvo unutrašnjih poslova
 - Milena Vujović, direktorica Direkcije za praćenje međunarodno-javnog prava i međunarodno-pravna pitanja, Ministarstvo vanjskih poslova

II DINAMIKA VOĐENJA PREGOVORA

Prvi sastanak povodom usklađivanja teksta Sporazuma održan je u Podgorici, 5. jula 2018. godine. Tom prilikom najviše pažnje bilo je posvećeno članu 7, koji se odnosi na privilegije i imunitete članova tima Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu.

Naime, kako je inicijalno predloženo u Nacrtu predmetnog sporazuma, članovi tima Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu bi uživali privilegije i imunitete identične onima koje uživaju diplomatski predstavnici na osnovu Bečke konvencije o diplomatskim odnosima. S tim u vezi, delegacija Crne Gore, saglasno obavljenim konsultacijama sa nadležnim organima, je zastupala stav da na osnovu specifičnosti dužnosti koje će obavljati, članovi tima ne mogu dobiti puni diplomatski status po Bečkoj konvenciji (uzimajući u obzir njihov mandat), pa ni status na osnovu Konvencije o specijalnim misijama. Imajući u vidu navedeno, privilegije i imuniteti se ne mogu priznati članovima tima na osnovu navedene dvije konvencije.

Tokom ovog kruga pregovora i naknadne elektronske korespondencije, postignuta je saglasnost da članovi tima mogu uživati imunitet samo tokom akcija koje se sprovode u skladu sa Operativnim planom, koji je opisan u Sporazumu.

U isto vrijeme, crnogorska strana je insistirala na obavezi svjedočenja članova tima, ukoliko se poćini određeno krivićno djelo tokom obavljanja dužnosti, uz obrazloženje da su članovi tima dužni da zajedno sa granićnom kontrolom države prijema obavljaju poslove ključne za bezbjednost i nadzor nad granićnim prelazima. Inicijalni prijedlog Evropske komisije, po pitanju stava koji se odnosi na svjedoćenje ćlanova tima, bi kao takav mogao usporiti postupak „zajednićkih operacija“ i „operacija vraćanja“ iz ćlana 2 ovog Sporazuma, kao i vođenje krivićnog postupka protiv lica lišenih slobode prilikom vršenja prekogranićnog kriminala i drugih nezakonitih radnji.

Imuniteti ćlanova tima Agencije su dodatno ogranićeni i u Zajednićkoj izjavi koja ćini dio ovog sporazuma, a kojom se precizira da se su „*obje strane saglasne da uzdržavanje od preduzimanja bilo kakvih mjera koje bi mogle ugroziti eventualno krivićno gonjenje ćlana tima od strane nadležnih organa zemlje domaćina ukljućuje uzdržavanje od aktivnog olakšavanja povratka dotićnog ćlana tima iz prostorija za poslovanje Agencije u Crnoj Gori u svoju matićnu državu ćlanicu, dok se ćeka potvrda izvršnog direktora Agencije*“.

Pored pomenutog sastanka, kako smo napomenuli, teskt Sporazuma se usklaćivao i elektronskim putem, a u cilju dodatnog unaprjeđenja njegove sadržine korišćeni su sporazumi zemalja regiona koje su već završile proces pregovora (Republike Srbije, Republike Makedonije i Republike Albanije). Imajući u vidu postupak navedenih zemalja, usaglašeni tekst Sporazuma najprije će biti parafiran od strane ministra unutrašnjih poslova Mevludina

Nuhodžića i evropskog komesara Dimitrisa Avramopulosa, nakon čega bi otpočele unutrašnje procedure na nivou zemalja članica Evropske unije, koje prethode i finalnom potpisivanju.

Pregovori su vođeni u srdačnoj i konstruktivnoj atmosferi koja odražava uzajamno poštovanje i razumijevanje svih članova delegacije.

Sporazum
između Crne Gore i Evropske unije o akcijama
koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori

CRNA GORA

i EVROPSKA UNIJA,

dalje u tekstu “Strane“,

S OBZIROM NA TO DA mogu nastupiti situacije u kojima Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu (u daljem tekstu: Agencija) koordinira operativnom saradnjom između država članica EU i Crne Gore, između ostalog i na teritoriji Crne Gore,

S OBZIROM NA TO DA je potrebno uspostaviti pravni okvir u obliku sporazuma o statusu za slučajeve kada će članovi tima Agencije imati izvršna ovlašćenja na teritoriji Crne Gore,

UZIMAJUĆI U OBZIR da sve akcije Agencije na teritoriji Crne Gore treba da u potpunosti poštuju osnovna prava,

SLOŽILE SU SE U VEZI SA SLJEDEĆIM:

Član 1

OBLAST PRIMJENE SPORAZUMA

1. Ovaj Sporazum obuhvata sve aspekte potrebne za sprovođenje akcija Agencije koje se mogu odvijati na teritoriji Crne Gore, pri čemu članovi tima Agencije imaju izvršna ovlašćenja.
2. Ovaj Sporazum se primjenjuje samo na teritoriji Crne Gore ili njenim djelovima.
3. Ovaj Sporazum ili bilo koja radnja koja je izvršena u vezi sa njegovim sprovođenjem od strane strana ili u njihovo ime, uključujući uspostavljanje operativnih planova ili učešće u prekograničnim operacijama, ni na koji način ne utiče na status i

razgraničenje u okviru međunarodnog prava relevantnih teritorija država članica Evropske unije i Crne Gore.

Član 2

DEFINICIJE

U svrhu ovog sporazuma:

1. „akcija“ znači zajednička operacija, brza intervencija na granicama ili operacija vraćanja;
2. „zajednička operacija“ znači akcija koja ima za cilj rješavanje problema ilegalnih imigracija, ili prekograničnog kriminala, odnosno pružanje veće tehničke i operativne pomoći na granici Crne Gore koja je susjedna nekoj državi članici i koja se sprovodi na teritoriji Crne Gore;
3. „brza intervencija na granici“ znači akcija koja se sprovodi na teritoriji Crne Gore tokom ograničenog vremenskog perioda u cilju brzog reagovanja na konkretne i nesrazmjerne izazove na granicama Crne Gore koje su susjedne nekoj državi članici;
4. „operacija vraćanja“ znači operacija kojom koordinira Agencija i koja uključuje tehničko i operativno pojačanje koje pruža jedna država članica ili više njih u okviru koje se povratnici iz jedne države članice ili više njih u Crnu Goru vraćaju prisilno ili dobrovoljno;
5. “kontrola granice” znači kontrola lica koja se sprovodi na granici isključivo kao odgovor na pokušaj ili na čin prelaska te granice, nezavisno od drugih okolnosti, a sastoji se od graničnih provjera na graničnim prelazima i nadzora granice između graničnih prelaza;
6. “član tima” znači član tima bilo osoblja Agencije ili član tima graničnih policijskih službenika i drugog relevantnog osoblja država članica učesnica, uključujući granične policijske službenike ili drugo relevantno osoblje koje su države članice uputile Agenciji radi njihovog raspoređivanja tokom neke akcije;
7. “država članica” znači država članica Evropske unije;
8. “matična država članica” znači država članica čiji je član tima granični policijski službenik ili drugi relevantni član osoblja;
9. “lični podaci” znači svaka informacija koja se odnosi na identifikovano fizičko lice ili fizičko lice čiji se identitet može utvrditi. Lice čiji se identitet može utvrditi jeste lice koje se može identifikovati direktno ili indirektno, naročito uz pomoć identifikatora kao što su ime, identifikacioni broj, podaci o lokaciji ili mrežni identifikator, ili uz

pomoć jednog ili više faktora svojstvenih njegovom fizičkom, fiziološkom, genetskom, mentalnom, ekonomskom, kulturnom ili socijalnom identitetu;

10. “država članica učesnica” znači država članica koja učestvuje u akciji u Crnoj Gori tako što objezbjeduje tehničku opremu, granične policijske službenike ili drugo relevantno osoblje koje je raspoređeno kao dio tima;
11. “Agencija” znači Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu osnovana Uredbom (EU) br. 2016/1624 o evropskoj graničnoj i obalskoj straži.

Član 3

POKRETANJE AKCIJE

1. Inicijativa da se pokrene akcija može se predložiti nadležnim vlastima Crne Gore od strane Agencije. Nadležne vlasti Crne Gore mogu tražiti od Agencije da razmotri pokretanje akcije.
2. Sprovođenje akcije zahtijeva saglasnost i nadležnih organa Crne Gore i Agencije.

Član 4

OPERATIVNI PLAN

Za svaku zajedničku operaciju ili brzu intervenciju na granici dogovara se operativni plan za koji postoji saglasnost države članice ili država članica koje se graniče sa oblašću operacije. U planu se detaljno navode organizacioni i proceduralni aspekti zajedničke operacije ili brze intervencije na granici, uključujući opis i procjenu situacije, operativni cilj i druge ciljeve, operativni koncept, vrstu tehničke opreme koja će se koristiti, plan sprovođenja, saradnju sa ostalim trećim zemljama, drugim agencijama i tijelima Unije ili međunarodnim organizacijama, odredbe u pogledu osnovnih prava, uključujući zaštitu ličnih podataka, koordinacionu, komandnu, kontrolnu, komunikacionu i izvještajnu strukturu, organizacione aranžmane i logistiku, evaluaciju i finansijske aspekte zajedničke operacije ili brze intervencije na granicama. Evaluaciju zajedničke operacije ili brze intervencije na granicama zajednički sprovode Crna Gora i Agencija.

Član 5

ZADACI I OVLAŠĆENJA ČLANOVA TIMA

1. Članovi tima ovlašćeni su da obavljaju zadatke i primjenjuju izvršna ovlašćenja koja su potrebna za kontrolu granice i operacije vraćanja.
2. Članovi tima poštuju zakone i druge propise Crne Gore.

3. Članovi tima mogu obavljati zadatke i primjenjivati ovlašćenja na teritoriji Crne Gore samo na osnovu instrukcija i, po pravilu, u prisustvu graničnih policijskih službenika ili drugog relevantnog osoblja Crne Gore. Crna Gora prema potrebi izdaje instrukcije timu u skladu sa operativnim planom. Crna Gora može ovlastiti članove tima da postupaju u njeno ime.
Agencija može, preko svog koordinatora, saopštiti Crnoj Gori svoje stavove o instrukcijama koje su izdate timu. U tom slučaju, Crna Gora uzima te stavove u obzir i postupa u skladu sa njima u mjeri u kojoj je to moguće.
Ako instrukcije izdate timu nijesu u skladu sa operativnim planom, koordinator o tome odmah izvještava izvršnog direktora Agencije. Izvršni direktor može preduzeti odgovarajuće mjere, uključujući privremenu obustavu ili prekid akcije.
4. Članovi tima nose svoju uniformu tokom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlašćenja. Isto tako, članovi tima na uniformama nose vidljivu oznaku za ličnu identifikaciju i plavu traku na rukavu sa oznakama Evropske unije i Agencije. Kako bi se mogli identifikovati pred nacionalnim organima Crne Gore, članovi tima uvijek nose sa sobom akreditacionu ispravu iz člana 7.
5. Prilikom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlašćenja članovi tima mogu nositi službeno oružje, municiju i opremu ako su ovlašćeni u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom matične države članice. Prije raspoređivanja članova tima Crna Gora obavještava Agenciju o dopuštenom službenom oružju, municiji i opremi i o uslovima njihove upotrebe.
6. Prilikom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlašćenja članovima tima se odobrava primijena sile, uključujući službeno oružje, municiju i opremu, uz saglasnost matične države članice i Crne Gore, u prisustvu graničnih policijskih službenika ili drugog relevantnog osoblja Crne Gore i u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore. Crna Gora može odobriti članovima tima da primjenjuju silu u odsustvu graničnih policijskih službenika ili drugog relevantnog osoblja Crne Gore.
7. Crna Gora može članovima tima odobriti uvid u svoje nacionalne baze podataka ako je to potrebno za ispunjenje operativnih ciljeva utvrđenih u operativnom planu i za sprovođenje operacija vraćanja. Članovi tima imaju uvid samo u one podatke koji su potrebni za obavljanje njihovih zadataka i primjenu njihovih ovlašćenja. Prije raspoređivanja članova tima Crna Gora obavještava Agenciju o nacionalnim bazama podataka u koje se može izvršiti uvid. Uvid u baze podataka vrši se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore o zaštiti podataka.

Član 6

PRIVREMENA OBUSTAVA I PREKID AKCIJE

1. Ako Crna Gora ne poštuje odredbe ovog Sporazuma ili operativnog plana, izvršni direktor Agencije može privremeno obustaviti ili prekinuti akciju nakon što o tome obavijesti Crnu Goru pisanim putem. Izvršni direktor Agencije obavještava Crnu Goru o razlozima za privremenu obustavu ili prekid akcije.
2. Ako Agencija ili bilo koja država članica učesnica ne poštuje odredbe ovog Sporazuma ili operativnog plana, Crna Gora može privremeno obustaviti ili prekinuti akciju nakon što o tome obavijesti Agenciju pisanim putem. Crna Gora obavještava Agenciju o razlozima za privremenu obustavu ili prekid akcije.
3. Konkretno, izvršni direktor Agencije ili Crna Gora mogu privremeno obustaviti ili prekinuti akciju u slučajevima kršenja osnovnih prava, načela zabrane protjerivanja ili vraćanja ili pravila o zaštiti podataka.
4. Prekid akcije ne utiče na prava ili obaveze koje su proistekle iz primjene ovog Sporazuma ili operativnog plana prije takvog prekida.

Član 7

PRIVILEGIJE I IMUNITETI ČLANOVA TIMA

1. Privilegije i imuniteti koji se dodjeljuju članovima tima Agencije imaju za cilj obezbjeđivanje uspješnog vršenja njihovih službenih dužnosti tokom akcija koje se sprovode u skladu sa operativnim planom na teritoriji Crne Gore.
2. Dokumenta, korespondencija i imovina člana tima je neprovrediva, izuzev u slučaju mjera izvršenja koje su dozvoljene u skladu sa stavom 7.
3. Članovi tima uživaju imunitet od krivične nadležnosti Crne Gore po pitanju djela počinjenih u vršenju njihovih službenih dužnosti tokom akcija koje se sprovode u skladu sa operativnim planom.

U slučaju tvrdnji da je član tima počinio krivično djelo, izvršni direktor Agencije i nadležni organ matične države članice odmah će biti obaviješteni. Prije početka postupka pred sudom, izvršni direktor Agencije nakon pažljivog razmatranja bilo kog predocjenja nadležnog organa matične države članice i nadležnih organa Crne Gore, potvrđuje sudu da li je djelo u pitanju počinjeno u vršenju njihovih službenih dužnosti u toku akcija izvršenih u skladu sa operativnim planom. Do potvrde od strane izvršnog direktora Agencije, Agencija i matična država članica će se uzdržati od preduzimanja bilo kakvih mjera koje bi mogle ugroziti eventualno naknadno krivično gonjenje člana tima od strane nadležnih organa Crne Gore.

Ako je djelo izvršeno u vršenju službenih funkcija, postupak se ne pokreće. Ako djelo nije izvršeno u vršenju službenih dužnosti, postupak se može nastaviti. Potvrda od

strane izvršnog direktora Agencije obavezujuća je prema nadležnim organima Crne Gore.

Privilegije koje uživaju članovi tima i imunitet od krivične nadležnosti Crne Gore ne izuzimaju ih od krivične nadležnosti matične države članice.

Matična država članica može članovima tima prema potrebi ukinuti imunitet od krivične, građanske i administrativne nadležnosti Crne Gore. Takvo ukidanje uvijek mora biti izričito.

4. Članovi tima uživaju imunitet od građanske i upravne nadležnosti Crne Gore u odnosu na sva djela koja počine prilikom obavljanja svojih službenih dužnosti tokom akcija koje se sprovode u skladu sa operativnim planom. Ako se protiv članova tima pokrene bilo kakav parnični postupak pred bilo kojim sudom Crne Gore, o tome se bez odlaganja obavještavaju izvršni direktor Agencije i nadležni organ matične države članice. Prije pokretanja postupka pred sudom izvršni direktor Agencije nakon pažljivog razmatranja bilo kojeg predocjenja od strane nadležnog organa matične države članice i nadležnih organa Crne Gore, potvrđuje sudu da li je djelo u pitanju počinjeno u vršenju njihovih službenih dužnosti u toku akcija izvršenih u skladu sa operativnim planom .

Ako je djelo počinjeno prilikom obavljanja službenih dužnosti, postupak se ne pokreće. Ako djelo nije počinjeno prilikom obavljanja službenih dužnosti, postupak se može nastaviti. Potvrda izvršnog direktora Agencije obavezujuća je za sudstvo Crne Gore. Ako članovi tima pokrenu postupak, oni se ne mogu pozvati na imunitet od nadležnosti u pogledu bilo kakve protivtužbe koja je direktno vezana s glavnom tužbom.

5. Nadležni crnogorski organi mogu tražiti od članova tima koji su potencijalni svjedoci da pruže dokaze putem izjave, uz puno poštovanje odredbi člana 6.2 i 6.3.
6. U slučaju štete koju je izazvao član tima u vršenju službenih dužnosti tokom akcija koje se sprovode u skladu sa operativnim planom, Crna Gora je odgovorna za bilo koju štetu.

U slučaju štete koja je izazvana grubom nepažnjom ili namjernim lošim postupanjem ili ukoliko djelo nije počinjeno u vršenju službenih dužnosti od strane člana tima iz države članice učesnice, Crna Gora može tražiti, preko izvršnog direktora Agencije, da naknadu plati država članica učesnica u pitanju.

U slučaju štete koja je izazvana grubom nepažnjom ili namjernim lošim postupanjem ili ukoliko djelo nije počinjeno u vršenju službenih dužnosti od strane člana tima iz države članice učesnice, Crna Gora može tražiti da naknadu plati Agencija.

U slučaju štete koja je izazvana u Crnoj Gori, usljed više sile, ni Crna Gora ni država članica učesnica ni Agencija ne smatraju se odgovornim.

7. Mjere izvršenja ne mogu se preduzimati prema članovima tima, osim u slučaju kada je protiv njih pokrenut parnični postupak koji nije povezan sa njihovim službenim dužnostima tokom akcija koje se sprovode u skladu sa operativnim planom.

Imovina članova tima za koju izvršni direktor Agencije potvrdi da je potrebna za obavljanje njihovih službenih dužnosti ne može se zaplijeniti radi izvršenja presude, odluke ili naloga. Članovi tima u parničnim postupcima ne podliježu nikakvim ograničenjima u pogledu njihove lične slobode ni drugim mjerama ograničenja.

8. Imunitet članova tima od nadležnosti Crne Gore ne izuzima ih od nadležnosti njihovih matičnih država članica.
9. Kad je riječ o uslugama koje su pružene Agenciji, na članove tima ne primjenjuju se odredbe o socijalnom osiguranju koje mogu biti na snazi u Crnoj Gori.
10. Članovi tima su izuzeti od bilo kakvog oblika oporezivanja zarade i primanja u Crnoj Gori koje im za rad isplaćuju Agencija ili matične države članice, kao i od oporezivanja bilo kakvih prihoda koje primaju izvan Crne Gore.
11. U skladu sa zakonima i propisima koje može donijeti, Crna Gora dozvoljava unos predmeta za ličnu upotrebu članova tima i odobrava oslobođenje od svih carina, poreza i povezanih naknada, osim naknada za skladištenje, prevoz i slične usluge u vezi s takvim predmetima. Crna Gora dopušta i izvoz takvih predmeta.
12. Lični prtljag članova tima može se pregledati jedino u slučajevima opravdane sumnje da sadrži predmete koji nijesu namijenjeni ličnoj upotrebi članova tima ili predmete čiji je uvoz ili izvoz zabranjen zakonom ili uslovljen propisima Crne Gore o karantinu. Pregled takvog ličnog prtljaga vrši se isključivo u prisustvu dotičnih članova tima ili ovlašćenog predstavnika Agencije.

Član 8

AKREDITACIONA ISPRAVA

1. Agencija, u saradnji sa Crnom Gorom, svakom članu tima izdaje ispravu na službenom jeziku Crne Gore i na jednom od službenih jezika institucija Evropske unije radi njegove identifikacije pred nacionalnim organima Crne Gore i kao dokaz da imalac ima pravo da obavlja zadatke i primjenjuje ovlašćenja iz člana 4 ovog sporazuma i operativnog plana. Isprava uključuje sljedeće informacije o članu tima: ime i državljanstvo; čin ili naziv radnog mjesta; noviju digitalnu fotografiju i zadatke koje je ovlašćen da obavlja tokom angažovanja.

2. Akreditacionom ispravom se, zajedno sa važećom putnom ispravom, članu tima omogućava ulazak u Crnu Goru bez potrebe za izdavanjem vize ili prethodnog odobrenja.
3. Akreditaciona isprava se vraća Agenciji po završetku akcije.

Član 9

OSNOVNA PRAVA

1. Prilikom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlaštenja članovi tima u potpunosti poštuju osnovna prava i slobode, uključujući pristup postupcima azila, ljudsko dostojanstvo, zabranu mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, pravo na slobodu, načelo zabrane prisilnog vraćanja i zabrane kolektivnog protjerivanja, prava djeteta i pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života. Prilikom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlaštenja oni ne smiju proizvoljno vršiti diskriminaciju lica ni na kojoj osnovi, uključujući pol, rasno i etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet ili starost, seksualnu orijentaciju ili rodni identitet. Sve mjere kojima se zadire u osnovna prava i slobode, a koje članovi tima preduzmu prilikom obavljanja svojih zadataka i primjene svojih ovlaštenja, moraju biti srazmjerne ciljevima koji se tim mjerama nastoje ostvariti i moraju poštovati suštinu ovih osnovnih prava i sloboda.
2. Svaka Strana raspolaže žalbenim mehanizmom koji se bavi navodima o kršenju osnovnih prava koje je počinilo njeno osoblje prilikom vršenja svojih službenih dužnosti tokom zajedničke operacije, brze intervencije na granicama ili operacije vraćanja iz ovog Sporazuma.

Član 10

OBRADA LIČNIH PODATAKA

1. Lični podaci se obrađuju, od strane članova tima, samo kad je to potrebno za obavljanje njihovih zadataka i vršenje njihovih ovlaštenja za sprovođenje ovog sporazuma od strane Crne Gore, Agencije ili država članica učesnica.
2. Crna Gora obrađuje lične podatke u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.
3. Agencija i države članice učesnice obrađuju podatke o ličnosti, uključujući slanje podataka o ličnosti Crnoj Gori, u skladu sa Uredbom (EZ) br.45/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. decembra 2000. godine o zaštiti lica u vezi sa obradom ličnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom protoku takvih podataka, Direktivom 95/46 EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. oktobra 1995. godine o zaštiti lica u vezi s obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih

podataka, Okvirnom odlukom Savjeta 2008/977/PUP od 27. novembra 2008. godine o zaštiti ličnih podataka obrađenih u okviru policijske i pravosudne saradnje u krivičnim stvarima i u skladu s mjerama koje je donijela Agencija radi primjene Uredbe (EZ) br.45/2001, kako je navedeno u članu 45. stav 2. Uredbe (EU) 2016/1624.

4. Ako obrada uključuje slanje ličnih podataka, države članice i Agencija u trenutku njihovog slanja Crnoj Gori ukazuju na sva ograničenja u pogledu pristupa tim podacima ili njihove upotrebe u načelu ili konkretno, između ostalog u pogledu slanja, brisanja ili uništavanja. Ako se potreba za takvim ograničenjima javi nakon slanja ličnih podataka, one o tome obavještavaju Crnu Goru.
5. Lične podatke koji su prikupljeni tokom akcije u administrativne svrhe mogu obrađivati Agencija, države članice učesnice i Crna Gora u skladu sa važećim zakonodavstvom o zaštiti podataka.
6. Po završetku svake akcije Agencija, države članice učesnice i Crna Gora sastavljaju zajednički izvještaj o primjeni stavova od 1. do 5. ovog člana. Izvještaj se dostavlja službeniku Agencije nadležnom za osnovna prava i službeniku Agencije nadležnom za zaštitu podataka. Oni o tome izvještavaju izvršnog direktora Agencije.

Član 11

SPOROVI I TUMAČENJA

1. Sva pitanja koja se pojave u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma zajednički razmatraju nadležni organi Crne Gore i predstavnici Agencije, koji se savjetuju sa državom članicom ili državama članicama koje se graniče sa Crnom Gorom.
2. Ako se prethodno ne postigne dogovor, sporovi u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma rješavaju se isključivo pregovorima između Crne Gore i Evropske komisije, koja se savjetuje sa bilo kojom državom članicom koja se graniči sa trećom državom.

Član 12

STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE, OBUSTAVA PRIMJENE I RASKID SPORAZUMA

1. Strane odobravaju ovaj Sporazum u skladu sa svojim unutrašnjim pravnim procedurama.

2. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon datuma kada se Strane uzajamno obavijeste, diplomatskim putem, o ispunjavanju unutrašnjih pravnih procedura iz stava 1.
3. Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme.
4. Ovaj Sporazum se može raskinuti ili se njegova primjena može obustaviti pisanim dogovorom između Strana, ili jednostrano od bilo koje Strane. U ovom drugom slučaju Strana koja želi da raskine ili obustavi primjenu Sporazuma o tome obavještava drugu stranu u pisanom obliku diplomatskim putem. Raskid stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kom je obavještenje učinjeno.
5. Obavještenja donijeta u skladu sa ovim članom prosljeđuju se, u slučaju Crne Gore, Ministarstvu unutrašnjih poslova, a u slučaju Evropske unije, Generalnom sekretarijatu Savjeta Evropske unije.

Sačinjeno u dana, u dva primjerka na crnogorskom jeziku i zvaničnom jeziku (jezicima) Evropske unije, pri čemu su svi tekstovi podjednako vjerodostojni.

U slučaju razlika u tumačenju ovog Sporazuma, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

Potpisi:

DRAFT

STATUS AGREEMENT

**between Montenegro and the European Union on actions carried out by the European
Border and Coast Guard Agency in Montenegro**

MONTENEGRO

and THE EUROPEAN UNION,

Hereinafter referred to as 'the Parties',

WHEREAS situations may arise where the European Border and Coast Guard Agency, hereinafter referred to as the 'Agency', coordinates operational cooperation between EU Member States and Montenegro, including on the territory of Montenegro,

WHEREAS a legal framework in the form of a status agreement should be established for the situations where the team members of the Agency will have executive powers on the territory of Montenegro.

CONSIDERING that all actions of the Agency on the territory of Montenegro should fully respect fundamental rights,

HAVE DECIDED TO CONCLUDE THE FOLLOWING AGREEMENT:

Article 1

Scope of the Agreement

1. This Agreement shall cover all aspects that are necessary for carrying out actions by the Agency that may take place in the territory of Montenegro whereby team members of the Agency have executive powers.

2. This Agreement shall only apply in the territory of Montenegro or parts thereof.
3. The status and delimitation under international law of the respective territories of the Member States of the European Union and Montenegro is in no way affected neither by this Agreement nor by any act accomplished in its implementation by the Parties or on their behalf, including the establishment of operational plans or the participation in cross-border operations.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Agreement:

- (1) 'action' means a joint operation, a rapid border intervention or a return operation;
- (2) 'joint operation' means an action aimed at tackling illegal immigration—or cross-border crime or aimed at providing increased technical and operational assistance at the border of Montenegro neighbouring a Member State and deployed in the territory of Montenegro;
- (3) 'rapid border intervention' means an action aimed at rapidly responding to a situation of specific and disproportionate challenges at the borders of Montenegro neighbouring a Member State and deployed in the territory of Montenegro for a limited period of time;
- (4) 'return operation' means an operation that is coordinated by the Agency and involves technical and operational reinforcement being provided by one or more Member States under which returnees from one or more Member States are returned either on a forced or voluntary basis to Montenegro;
- (5) 'border control' means the control of persons carried out at a border in response exclusively to an intention to cross or the act of crossing that border, regardless of any other consideration, consisting of border checks at border crossing points and border surveillance between border crossing points;

(6) 'Member of a team' means a member either of the Agency staff or a member of a team of border guards and other relevant staff from participating Member States, including border guards and other relevant staff that are seconded by Member States to the Agency to be deployed during an action;

(7) 'Member State' means a Member State of the European Union;

(8) 'home Member State' means the Member State of which a member of a team is a border guard or other relevant staff member;

(9) 'personal data' means any information relating to an identified or identifiable natural person; an identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identifier such as a name, an identification number, location data, an online identifier or to one or more factors specific to the physical, physiological, genetic, mental, economic, cultural or social identity of that natural person;

(10) 'participating Member State' means a Member State which participates in the action in Montenegro by providing technical equipment, border guards and other relevant staff deployed as part of the team;

(11) 'Agency' means the European Border and Coast Guard Agency established by Regulation (EU) 2016/1624 on the European Border and Coast Guard.

Article 3

Launching the Action

1. The initiative to launch an action can be proposed to the competent authorities of Montenegro by the Agency. The competent authorities of Montenegro may request the Agency to consider launching an action.

2. Carrying out an action requires the consent of both competent authorities of Montenegro and the Agency.

Article 4

Operational Plan

An Operational Plan, that has the agreement of the Member State or Member States bordering the operational area, shall be agreed for each joint operation or rapid border intervention. The plan shall set out in detail the organisational and procedural aspects of the joint operation or rapid border intervention, including a description and an assessment of the situation, the operational aim and objectives, the operational concept, the type of technical equipment to be deployed, the implementation plan, the cooperation with other third countries, other Union Agencies and bodies or international organisations, the provisions in respect of fundamental rights including personal data protection, the coordination, command, control, communication and reporting structure, the organisational arrangements and logistics, the evaluation and the financial aspects of the joint operation or rapid border intervention. The evaluation of the joint operation or of the rapid border intervention shall be conducted jointly by Montenegro and by the Agency.

Article 5

Tasks and powers of the members of the team

1. Members of the team shall have the authority to perform the tasks and exercise the executive powers required for border control and return operations.
2. Members of the team shall respect the laws and regulations of Montenegro.
3. Members of the team may only perform tasks and exercise powers in the territory of Montenegro under instructions from and, as a general rule, in the presence of border guards or other relevant staff of Montenegro. Montenegro shall issue where appropriate instructions to the team in accordance with the Operational Plan. Montenegro may exceptionally authorise members of the team to act on its behalf.

The Agency, through its Coordinating Officer, may communicate its views to Montenegro on the instructions given to the team. In that case, Montenegro shall take those views into consideration and follow them to the extent possible.

In cases where the instructions issued to the team are not in compliance with the Operational Plan, the Coordinating Officer shall immediately report to the Executive

Director of the Agency. The Executive Director may take appropriate measures, including the suspension or the termination of the action.

4. Members of the team shall wear their own uniform while performing their tasks and exercising their powers. Members of the team shall also wear visible personal identification and a blue armband with the insignias of the European Union and of the Agency on their uniforms. For the purposes of identification vis-à-vis the national authorities of Montenegro, members of the team shall at all times carry an accreditation document referred to in Article 7.
5. While performing their tasks and exercising their powers, members of the team may carry service weapons, ammunition and equipment as authorised according to the home Member State's national law. Montenegro shall, in advance of the deployment of the members of the team, inform the Agency of the permissible service weapons, ammunition and equipment and of the conditions for their use.
6. While performing their tasks and exercising their powers, members of the team shall be authorised to use force, including service weapons, ammunition and equipment, with the consent of Montenegro and the home Member State, in the presence of border guards or other relevant staff of the Montenegro and in accordance with the national law of Montenegro. Montenegro may authorise members of the team to use force in the absence of border guards or other relevant staff of Montenegro.
7. Montenegro may authorise members of the team to consult its national databases if necessary for fulfilling operational aims specified in the Operational Plan and for return operations. The members of the team shall only consult data which is necessary for performing their tasks and exercising their powers. Montenegro shall, in advance of the deployment of the members of the team, inform the Agency of the national databases which may be consulted. That consultation shall be carried out in accordance with the national data protection law of Montenegro.

Article 6

Suspension and Termination of the Action

1. The Executive Director of the Agency may suspend or terminate the action, after informing Montenegro in writing, if the provisions of this Agreement or of the Operational Plan are not respected by Montenegro. The Executive Director shall notify Montenegro the reasons thereof.
2. Montenegro may suspend or terminate the action, after informing the Agency in writing, if the provisions of this Agreement or of the Operational Plan are not respected by the Agency or by any participating Member State. Montenegro shall notify the Agency the reasons thereof.
3. In particular, Montenegro or the Executive Director of the Agency may suspend or terminate the action in cases of breach of fundamental rights, violation of non-refoulement principle or of data protection rules.
4. Termination of the action shall not affect any rights or obligations arising out of the application of this Agreement or the Operational Plan before such termination.

Article 7

Privileges and Immunities of the members of the team

1. The privileges and immunities granted to the members of the team of the Agency aim at ensuring successful exercise of their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the Operational Plan on the territory of Montenegro.
2. Papers, correspondence and assets of members of the team shall be inviolable, except in case of measures of execution which are permitted pursuant to paragraph 7.
3. Members of the team shall enjoy immunity from the criminal jurisdiction of Montenegro in respect of the acts performed in the exercise of their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the Operational Plan.

In the event of an allegation of a criminal offence being committed by a member of the team, the Executive Director of the Agency and the competent authority of the home Member State shall be notified immediately. Prior to the initiation of the proceeding before the court, the Executive Director of the Agency, after careful consideration of any representation made by the competent authority of the home Member State and the competent authorities of Montenegro, shall certify to the court

whether the act in question was performed in the exercise of their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the operational plan. Pending the certification by the Executive Director of the Agency, the Agency and the home Member State shall refrain from taking any measure likely to jeopardise possible subsequent criminal prosecution of the member of the team by the competent authorities of Montenegro.

If the act was committed in the exercise of official functions, the proceeding shall not be initiated. If the act was not performed in the exercise of official functions, the proceeding may continue. The certification by the Executive Director of the Agency shall be binding upon the competent authorities of Montenegro.

Privileges granted to members of the team and immunity from the criminal jurisdiction of Montenegro do not exempt them from the jurisdiction of the home Member State.

The immunity of members of the team from the criminal, civil and administrative jurisdiction of Montenegro may be waived by the home Member State as the case may be. Such a waiver must always be an express waiver.

4. Members of the team shall enjoy immunity from the civil and administrative jurisdiction of Montenegro in respect of all acts performed by them in the exercise of their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the operational plan. If any civil proceeding is instituted against members of the team before any Montenegro court, the Executive Director of the Agency and the competent authority of the home Member State shall be notified immediately. Prior to the initiation of the proceeding before the court, the Executive Director of the Agency, after careful consideration of any representation made by the competent authority of the home Member State and the competent authorities of Montenegro, shall certify to the court whether the act in question was performed by Members of the team in the exercise of their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the operational plan.

If the act was performed in the exercise of official functions, the proceeding shall not be initiated. If the act was not performed in the exercise of official functions, the

proceeding may continue. The certification by the Executive Director of the Agency shall be binding upon the jurisdiction of Montenegro.

The initiation of proceedings by members of the team shall preclude them from invoking immunity from jurisdiction in respect of any counter-claim directly connected with the principal claim.

5. Members of the team, who are witnesses, may be obliged by the competent Montenegrin authorities, with full respect to the provisions of Articles 6.3 and 6.4, to provide evidence through a statement and in accordance with the Montenegrin procedural provisions.
6. In case of damage caused by a member of a team in the exercise of official functions in the course of the actions carried out in accordance with the Operational Plan, the Republic of Montenegro shall be liable for any damage.

In case of damage caused by gross negligence or wilful misconduct or if the act was not committed in the exercise of official functions by a member of the team from a participating Member State, the Republic of Montenegro may request, via the Executive Director of the Agency, that compensation be paid by the participating Member State concerned.

In case of damage caused by gross negligence or wilful misconduct or if the act was not committed in the exercise of official functions by a member of the team who is a staff member of the Agency, the Republic of Montenegro may request that compensation be paid by the Agency.

In case of damage caused in Montenegro, due to force majeure, neither Montenegro nor the participating member state nor the Agency, shall hold any responsibility.

7. No measures of execution may be taken in respect of members of the team, except in the case where a civil proceeding not related to their official functions in the course of the actions carried out in accordance with the Operational Plan is instituted against them.

Property of members of the team, which is certified by the Executive Director of the Agency to be necessary for the fulfilment of their official functions, shall be free from

seizure for the satisfaction of a judgment, decision or order. In civil proceedings, members of the team shall not be subject to any restrictions on their personal liberty or to any other measures of constraint.

8. The immunity of members of the team from the jurisdiction of Montenegro shall not exempt them from the jurisdictions of the respective home Member States.
9. Members of the team shall, with respect to services rendered for the Agency, be exempt from social security provisions which may be in force in Montenegro.
10. Members of the team shall be exempt from any form of taxation in Montenegro on the salary and emoluments paid to them by the Agency or the home Member States, as well as on any income received from outside Montenegro.
11. Montenegro shall, in accordance with such laws and regulations as it may adopt, permit the entry of articles for the personal use of members of the team, and shall grant exemption from all customs duties, taxes, and related charges other than charges for storage, transport and similar services, in respect of such articles. Montenegro shall also allow the export of such articles.
12. The personal baggage of members of the team may be inspected only—in cases of justified suspicions that it contains articles that are not for the personal use of members of the team, or articles whose import or export is prohibited by the law or subject to quarantine regulations of Montenegro. Inspection of such personal baggage shall be conducted only in the presence of member(s) of the team concerned or an authorised representative of the Agency.

Article 8

Accreditation document

1. The Agency shall, in cooperation with Montenegro, issue a document in Montenegrin language and the official language(s) of the institutions of the European Union to each member of the team for the purposes of identification vis-à-vis the national authorities of Montenegro and as proof of the holder's rights to perform the tasks and exercise the powers referred to in Article 4 of this Agreement and in the Operational Plan. The document shall include the following information on the member: name and

nationality; rank or job title; a recent digitised photograph and tasks authorised to be performed during the deployment.

2. The accreditation document, in combination with a valid travel document, grants the member of the team access to Montenegro without the need for a visa or prior authorisation.
3. The accreditation document shall be returned to the Agency at the end of the action.

Article 9

Fundamental Rights

1. Members of the team shall, in the performance of their tasks and in the exercise of their powers, fully respect fundamental rights and freedoms, including as regards access to asylum procedures, human dignity and the prohibition of torture, inhuman or degrading treatment, the right to liberty, the principle of non-refoulement and the prohibition of collective expulsions, the rights of the child and the right to respect for private and family life. While performing their tasks and exercising their powers, they shall not arbitrarily discriminate against persons on any grounds including sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age, sexual orientation or gender identity. Any measures interfering with fundamental rights and freedoms taken in the performance of their tasks and in the exercise of their powers shall be proportionate to the objectives pursued by such measures and respect the essence of these fundamental rights and freedoms.
2. Each Party shall have a complaint mechanism to deal with allegations of a breach of fundamental rights committed by its staff in the exercise of their official functions in the course of a joint operation, rapid border intervention or return operation performed under this Agreement.

Article 10

Processing of personal data

1. Processing of personal data by members of the team shall only take place when necessary for the performance of their tasks and the exercise of their powers for the implementation of this Agreement by Montenegro, the Agency or participating Member States.
2. Processing of personal data by Montenegro shall be subject to its national legislation.
3. Processing of personal data by the Agency and the participating Member State(s), including in case of transfer of personal data to Montenegro, shall be subject to Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2000 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data, Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, Council Framework Decision 2008/977/JHA of 27 November 2008 on the protection of personal data processed in the framework of police and judicial cooperation in criminal matters and measures adopted by the Agency for the application of Regulation (EC) No 45/2001 as referred to in Article 45(2) of Regulation (EU) 2016/1624.
4. In case the processing involves the transfer of personal data, Member States and the Agency shall indicate, at the moment of transferring personal data to Montenegro, any restrictions on access to it or use of it, in general or specific terms, including as regards transfer, erasure or destruction. Where the need for such restrictions becomes apparent after the transfer of personal data, they shall inform Montenegro accordingly.
5. Personal data collected for administrative purposes during the action may be processed by Montenegro, the Agency and the participating Member States in line with the applicable data protection legislation.
6. The Agency, Montenegro and the participating Member States shall draw up a common report on the application of paragraphs 1 to 5 of this Article at the end of each action. This report shall be sent to the Agency's Fundamental Rights Officer and Data Protection Officer. They shall report to the Executive Director of the Agency.

Article 11

Disputes and interpretation

1. All issues arising in connection with the application of this Agreement shall be examined jointly by Montenegro's competent authorities and representatives of the Agency, which shall consult the Member State or Member States neighbouring Montenegro.
2. Failing any prior settlement, disputes concerning the interpretation or application of this Agreement shall be settled exclusively by negotiation between Montenegro and the European Commission, which shall consult any Member State neighbouring the third country.

Article 12

Entry into force, duration, suspension and termination of the Agreement

1. This Agreement shall be approved by the Parties in accordance with their own internal legal procedures.
2. This Agreement shall enter into force the first day of the second month following the date on which the Parties have notified each other of the completion of the internal legal procedures referred to in paragraph 1 through diplomatic channels.
3. This Agreement shall be valid indefinitely.
4. The Agreement may be terminated or suspended by written agreement between the Parties or unilaterally by either Party. In this last case, the Party wishing to terminate or suspend it shall notify in writing the other Party thereof through diplomatic channels. The termination shall take effect the first day of the second month following the month notification was given.

5. Notifications made in accordance with this Article shall be sent, in the case of Montenegro, to the Ministry of Interior and in the case of the European Union, to the General Secretariat of the Council of the European Union.

Done at on

in duplicate in Montenegrin language and the official language(s) of the European Union, each of these texts being equally authentic.

In case of divergence between authentic language versions, the English language version shall prevail.

Signatures: